

La vida viscuda de Moisès Broggi

Al final no ets res més ni menys que tot el que has pensat, estimat i realitzat

«No hem d'oblidar mai que la cirurgia és ciència i art, i que al costat de la ciència, que ens diu el que cal fer, com fer-ho i la millor manera de portar-ho a terme, hi ha l'art que ens fa saber si el procediment actiu ha d'aplicar-se o no a un determinat pacient, i quan i per què ha d'aplicar-se tenint en compte la totalitat de la persona. Per a la qual cosa cal un ampli coneixement de la totalitat de l'organisme, així com de la manera de pensar i de sentir de la persona.»

Moisès Broggi va néixer el 18 de maig del 1908 i va morir el 31 de desembre del 2012. El noi que a batxillerat, seduït pel coneixement, tant volia ser advocat com filòsof com enginyer va acabar dedicant-se a la cirurgia general. Durant la República, va incorporar-se a l'equip de l'Hospital Clínic. Al costat dels germans Trias i Pujol, va col·laborar en la renovació que va suposar, a partir del 1933, la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant la Guerra Civil va ser el cap de l'equip quirúrgic de les Brigades Internacionals. El seu camí vital -de més d'un segle- mostra el compromís, la responsabilitat i l'amor per un ofici.

El recordem fent-ne un recull de catorze reflexions, que va escriure quan ja tenia més de noranta anys i que han estat publicades al llibre *Memòries d'un cirurgià* (<http://www.grup62.cat/livre-memories-dun-cirurgia-94327.html>) (Edicions 62). Reflexions sobre la vida, el pas del temps i la vellesa. I veient el documental *Dr Moisès Broggi: ciència ètica*, dirigit per Marta Batlle i Segura.

Foto: Adrià Costa

- 1.** Mirant enrere, es veu que la vida passa molt de pressa, cada vegada més, i que els fets s'acumulen ràpidament. Un es troba al final gairebé sense adonar-se'n. Per poc que es mediti, es pot veure que en la vida hi ha molt de dolor i de sofriment, però que també hi ha al·licients. No pot negar-se, per exemple, perquè és l'amarga realitat, que la vellesa comporta sacrificis i renúncies, minva dels plaers corporals, aparició de les xacres i debilitat dels sentits; però aquest darrer període de la vida té també els seus propis al·licients que cal saber aprofitar.
- 2.** El jove viu angoixat per les inseguretats del dia de demà, i el vell, en canvi, en saber que no té futur, sap que el seu món és el de la memòria i que al final no ets res més ni menys que tot el que has pensat, estimat i realitzat en el curs de la vida.
- 3.** Ets tot el que recordes. El gran patrimoni dels vells és el món de la memòria, font inesgotable de reflexions sobre nosaltres mateixos, sobre el món en què vivim i sobre les persones i esdeveniments amb què ens hem trobat al llarg de la vida. És un món meravellós per la quantitat i per la varietat incalculable de les coses que es comprenen: imatges de cares de persones desaparegudes de fa temps, panorames visitats anys enrere de llocs allunyats i que, quan hi penses, tens la mateixa sensació de quan els vas veure per primera vegada.
- 4.** El futur és imprevisible, però les experiències viscudes fan veure que els fets es repeteixen molt i, així com els joves se sorprenden per les coses noves que veuen per primera vegada, la gent d'edat, en canvi, que n'han vist moltes de semblants, fàcilment les relacionen, i no se'n sorprenden tant. Veuen també com, malgrat que les coses canvien, l'home segueix essent el mateix de sempre, amb les mateixes reaccions, la qual cosa fa tenir una visió molt més clara del que succeeix en el món.
- 5.** Cal considerar que el valor del temps no és ben igual per a tothom: a més del temps cronològic, hi ha un temps biològic i un altre que en podríem dir psicològic. [...] Si consultem les taules metabòliques trobarem que les calories que necessita la màquina humana es redueixen contínuament en el curs de la vida, cosa que vol dir que el vell viu més lentament i que, en aquest sentit, el temps no té per a ell el mateix valor que per a l'infant. [...] Finalment, existeix un temps que podríem anomenar mental o psicològic, que marca una duració diferent segons les situacions en què ens trobem. No té la mateixa duració un temps ple de desgràcies que un altre de diversions i d'alegries.
- 6.** Quan sembla que tot s'ha acabat, encara queda una tercera etapa, la que podem qualificar de vida espiritual, amb el que aquesta significa de desenvolupament de la vida interior. Les marcades limitacions físiques que presenta el vell, que li dificulten el contacte i les relacions amb el món exterior, contribueixen en canvi a facilitar-li el coneixement propi.
- 7.** Ja hem dit que el vell viu en un món de records, i que molt sovint se li apareixen aquelles persones estimades amb qui havia conviscut, que havien alegrat la seva vida i que ara ja no existeixen. Això li fa comprendre que en aquest món no hi ha res de permanent, que tot és efímer i que tot passa com una exhalació; que totes aquelles coses que li havien semblat més sòlides i consistents també acaben desapareixent.
- 8.** Pot recordar també com aquells plaers i desitjos que amb tant d'afany havia perseguit cercant la felicitat no eren més que falses il·lusions que moltes vegades amagaven un engany.
- 9.** També li és més fàcil de comprendre que aquí no ens hi hem vingut a divertir; que el que domina en la vida no són els plaers, sinó les angoixes, desgràcies i sofriments, i una gran buidor que molts intenten omplir vanament amb la distracció frenètica o l'abundància de béns materials.
- 10.** Com més es pensa en la vida passada, més fàcil resulta la renúncia al món material, i afavoreix l'entrada a un estat de tranquil·la serenitat que li permet la plàcida acceptació de la seva fi natural. Aquesta visió espiritual constitueix l'etapa més elevada a què pot arribar l'home amb el seu pensament.

11. He de remarcar que, com més grans han estat els èxits assolits en el camp material, major ha estat també l'oblit i l'abandonament d'aquells valors espirituals sense els quals la vida manca de sentit. A més, cal pensar que aquest materialisme dominant incrementa les angoixes i els temors, ja que amb aquesta mentalitat la mort representa la pèrdua de tot, cosa difícil d'assumir; però això és un tema que s'intenta ignorar, amagant-lo en silenci.

12. Però, per més que s'amagui, tothom sap que l'home és mortal; i el vell més que ningú, mentre que el jove veu la mort lluny i prefereix no pensar-hi. S'ha de considerar que, si volem viure una vida amb alegria i gaudir-la plenament, el primer que s'ha de procurar és perdre la por a la mort.

13. Actualment, la mateixa ciència ens diu que la matèria no ho és tot i els biòlegs afirmen que la vida no comença ni acaba, sinó que és una continuïtat de formes canviant, que la matèria no explica tots els fenòmens de la vida i que cal acceptar la presència de l'esperit etern.

14. Com més i amb més detall coneixem el cos humà, més augmenta el nostre convenciment que no sabem res del que som en realitat, ni del que fem aquí, ni cap on anem; sols sabem que hi som i per on hem de passar, i això hem d'assumir-ho tranquil·lament i serenament.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=IBeVznMBwjc>

Memòries d'un cirurgià (<http://www.grup62.cat/livre-memories-dun-cirurgia-94327.html>)

© Moisès Broggi i Vallès
© Edicions 62, 2011